

Встановлено, що тип тварин спадково обумовлений і формується в онтогенезі в результаті взаємодії з факторами навколишнього середовища.

Висновки.

1. Широкотілий тип худоби симентальської породи характеризується більш високими показниками м'ясної продуктивності і якістю м'яса.

2. Для тварин широкотілого типу характерна більш висока здатність до конверсії корму і особливо кормового протеїну в харчовий білок яловичини.

3. Широкотілий тип характеризується більш високою селекційною пластичністю і є матеріалом для подальшого удосконалення м'ясних якостей симентальської породи.

УДК 836.37.082.454.2

ПРОДУКТИВНІСТЬ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРОДУКТИВНИХ ТИПІВ ОВЕЦЬ АСКАНІЙСЬКОЇ ПОРОДИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД РІВНЯ ГОДІВЛІ

О.В.ФІНЧЕНКО – аспірант, Херсонський ДАУ

Відомо, що найбільше значення у підвищенні настригу вовни і підвищення її якості має покращення рівня годівлі і утримання овець. Разом з цим дуже важливо племінну роботу у вівчарстві направити на удосконалення існуючих і створювання нових порід овець з більшою продуктивністю та високою якістю вовни, а також ширше впроваджувати більш досконалі методи відбору і підбору.

Нинішні традиційні типи асканійської тонкорунної породи овець потребують подальшого удосконалення, оскільки вовновий потенціал їх продуктивності на теперішній час не задовольняє всеростучим потребам інтенсифікації галузі.

Тому дуже корисно вивчити питання мінливості конституційно-продуктивних ознак тварин, закономірність їх формування і розвитку під дією зовнішніх факторів і спадкових ознак, у зв'язку з особливостями визначених виробничих і внутрішньопорідних типів тварин.

За критерій розподілу на конституційно-продуктивні типи нами було взято співвідношення настригу вовни і живої маси, тобто основних господарсько-корисних ознак.

Дослідження проводилося на чистопорідних матках асканійської тонкорунної породи першого класу.

Основною ознакою віднесення маток до того чи іншого конституційно-продуктивного типу є співвідношення настригу чистої вовни до живої маси. Тварини, у яких на кожний 1 кг живої маси приходилося вовни менше 40 г, були віднесені до I групи (м'ясо-шерстистий), від 40 г до 50 – до II групи (шерстисто-м'ясний) та більше 50 г – до III групи (шерстистий).

Потім кожна із трьох груп маток за принципом аналогів була поділена на дослідну і контрольну. У період спарювання з 15 серпня 1998 р. до маток кожної групи були призначені 6 баранів-плідників (по 2 барани), які також відносяться до трьох різних типів. До баранів визначеного типу призначались матки всіх трьох типів. Таким чином, було проведено по 9 типів спарювання як у дослідній, так і контрольній групах.

Матки дослідної групи у другу половину суягности утримувалися на раціоні, поживність якого була на 20% вища раціону маток контрольної групи. Останні утримувались на раціоні, прийнятому у господарстві.

Показники продуктивності баранів-плідників і вівцематок на початку досліді характеризувалися певними даними (табл.1).

Таблиця 1 – Середні показники живої маси і настригів вовни піддослідних тварин

Тип тварин	Барани-плідники			Групи маток					
	п	настриг вовни, кг	жива маса, кг	дослідна			контрольна		
				п	настриг вовни, кг	жива маса, т	п	настриги вовни, кг	жива маса, т
М'ясо-шерстистий (м-ш)	2	15,3	132,8	100	4,47±0,05	55,8±0,47	100	4,48±0,05	56,1±0,46
Шерстисто-м'ясний (ш-м)	2	14,8	101,5	96	5,08±0,05	52,9±0,44	96	5,00±0,04	54,1±0,48
Шерстистий (ш)	2	11,1	80,5	151	5,99±0,04	51,8±0,36	151	5,92±0,04	52,1±0,38

Із даних таблиці 1 слідує, що найнижча жива маса була у баранів шерстистого типу, в той час, як у шерстисто-м'ясних та м'ясо-шерстистих вона більша на 18,7 % і 55,32 % відповідно. Барани м'ясо-шерстистого типу перевищували по живій масі шерстисто-м'ясних на 30,8%. По настригу вовни між баранами м'ясо-

шерстистого і шерстисто-м'ясного типів є невелика різниця. Але вона стає більш істотною порівняно з баранами шерстистого типу. У порівнянні з шерстистими, у баранів шерстисто-м'ясного він вищий на 2,7 кг, або на 22,3% та у м'ясо-шерстистого відповідно на 3,2 кг, або на 26,4 %.

Показники настригів вовни і живої маси маток у дослідній і контрольній групах практично однакові. Але між типами маток в середині кожної групи малися істотні відмінності як у абсолютних, так і відносних показниках. Середня жива маса маток м'ясо-шерстистого типу дослідної групи була вища порівняно з такими ж матками шерстистого – на 4,1 кг, або на 7,7%, і на 4,0 кг, або на 7,6% у контрольній.

Жива маса маток шерстисто-м'ясного типу дослідної і контрольної груп була проміжною між двома крайніми типами. Середній настриг вовни маток шерстистого типу дослідної групи більше, ніж м'ясо-шерстистих на 1,52 кг, або 34,0%, і контрольної відповідно на 11,44 кг, або на 32,1%.

З метою більш поглибленої і точної оцінки вовнових якостей баранів і маток різних типів нами було проведено лабораторні дослідження рун вовни піддослідних тварин (табл.2).

Таблиця 2 – Вихід чистої вовни і співвідношення до живої маси у різних типів баранів і маток

Тип тварин	Барани				Групи маток							
	Число рун	Вихід чистого волокна		Чистого волокна на 1 кг живої маси	дослідна				контрольна			
		%	кг		число рун	Вихід чистого волокна		чистого волокна на 1 кг живої маси	число рун	Вихід чистого волокна		чистого волокна на 1 кг живої маси
						%	кг			%	кг	
М-Ш	2	36,0	5,5	41,4	20	47,5	2,88	241,3	20	467,7	2,81	42,0
Ш-М	2	40,1	5,9	58,1	20	45,6	3,13	51,3	20	45,7	3,07	51,0
М	2	48,1	5,3	65,8	20	44,2	3,14	56,0	20	44,0	2,98	54,4

З даних таблиці видно, що найбільш високі настриги вовни були у баранів і маток середньої величини (шерстисто-м'ясний тип), у той час, як у найбільш масивних тварин (м'ясо-шерстистий тип) вони були нижчі.

Дані про мінливість живої маси і настригів вовни піддослідних груп маток на період другої половини суюгності вказують на те, що жива маса всіх типів, які знаходилися на раціоні, поживність якого була на 20% вищою, змінювалася більшою мірою, ніж у аналогічних маток контрольної групи, і різниця ця статистично достовірна. Середній приріст живої маси за матками цієї групи становив 14,5% у порівнянні з початковою вагою, а за матками, котрі утримувалися на господарському раціоні лише 6,1 %. Особливо високий приріст дали матки м'ясо-шерстистого типу; в дослідній групі 20,5% проти 7,6% у контрольній. Аналогічні дані отримані за матками шерстистого типу в дослідній – 10,5% і в контрольній – 5,6%.

Середній настриг вовни маток усіх типів дослідної групи збільшувався на 1,35 кг або на 28,5% порівняно з початковим настригом, у той час як у маток контрольної групи на 0,90 кг, або на 18,6%. Середній настриг вовни у чистому волокні маток дослідної групи (усіх типів був вище, ніж у контрольній на 10,4%.

Різниця між типами маток за вивченими ознаками достовірна, окрім настригів вовни між матками шерстисто-м'ясного і шерстистого типу у контрольній групі.

Таким чином, отримані результати дають підстави стверджувати:

1. Показники продуктивності і багато життєвих особливостей асканійських тонкорунних овець пов'язані з їх конституційними типами, які сформувалися під впливом спадкових і зовнішніх факторів.

2. Чим крупніші (за межами оптимальної величини) тварини стада асканійських овець, тим вони відносно менш шерстисті у розрахунку на одиницю маси тіла.

3. Тварини м'ясо-шерстистого типу за шерстистою продуктивністю і якостями вовни поступаються двом іншим типам. За живою масою і промірами це найбільш крупні у гурті вівці.

4. Тварини шерстисто-м'ясного типу мають краще поєднування господарсько-корисних ознак (настриг вовни, живу масу) і задовільну м'ясну продуктивність.

5. Барани і матки шерстистого типу мають більш високі показники за настригом оригінальної вовни, але дрібніші за живою масою і вимірами тіла.

6. Жива маса усіх типів, які знаходяться на раціоні, поживність котрого була на 20% вищою, збільшувалася більшою мірою, ніж у аналогічних типів маток контрольної групи.